

5.12.2019

O nouă viziune pentru Uniunea Europeană

Conferința anuală IER

(Hotel Ramada Majestic, Sala I. L. Caragiale, București)

Institutul European din România (IER) a organizat la 5 decembrie 2019 conferința anuală cu tema „*O nouă viziune pentru Uniunea Europeană*”, în contextul împlinirii a 20 de ani de activitate. Aceasta a inclus și cea de-a X-a ediție a Premiilor de Excelență IER. Evenimentul și-a propus nu doar să marcheze un moment de celebrare a activității institutului și a colaboratorilor săi, ci și să prezinte o serie de opinii avizate cu privire la evoluțiile recente din cadrul Uniunii Europene (UE), respectiv la poziționarea României în contextul dezbaterilor tematice privind viitorul Uniunii.

Cuvântul de bun venit a fost adresat de doamna prof. univ. dr. Alina Bârgăoanu, președintele Consiliului de Administrație al IER. Aceasta a transmis felicitările sale pentru activitatea echipei IER, cât și mulțumirile pentru toți participanții la conferința aniversară.

În cadrul primei sesiuni, dedicată „**Principalelor evoluții la nivelul Uniunii Europene**”, au participat domnul Leonard Orban, consilier prezidențial pentru Afaceri Europene, Administrația Prezidențială, doamna Gabriela Crețu, senator, președintele Comisiei pentru Afaceri Europene, Senatul României, doamna Iulia Matei, secretar de stat pentru Afaceri Europene, Ministerul Afacerilor Externe, doamna Alina Bârgăoanu, prof. univ. dr., Președintele Consiliului de Administrație al IER, și doamna Gabriela Drăgan, prof. univ. dr., Academia de Studii Economice din București. Rolul de moderator al primei sesiuni a fost asumat de doamna **Flavia Durach**, lector univ. dr., Școala Națională de Studii Politice și Administrative.

În intervenția sa, domnul **Leonard Orban** a punctat următoarele aspecte:

- În ceea ce privește **noua arhitectură instituțională a Uniunii**, așteptările îndreptate spre noul președinte al Consiliului European vizează mai ales construirea consensului între interesele uneori divergente ale statelor membre; de la noua Comisie Europeană se așteaptă mai multă ambiție și o abordare strategică a provocărilor comune.
- Legat de **problematica schimbărilor climatice**, a fost subliniată oportunitatea unei strategii menite să asigure că UE va câștiga din adaptarea la noile realități socioeconomice și va atinge obiectivul neutralității climatice până în 2050; schimbările climatice vor avea un impact semnificativ atât asupra statelor lumii, dar și la nivel personal, afectând comportamentul tuturor.
- Negocierile cu privire la **viitorul Cadru Financiar Multianual (CFM)** continuă să fie dificile, evidențiind clivajul dintre statele care susțin plafonarea alocațiilor la cel mult 1% din venitul național brut și „Prietenii Coeziunii”, care doresc sprijinirea semnificativă a politicilor tradiționale.

Doamna **Gabriela Crețu** a argumentat că UE nu are o problemă instituțională, ci una de direcție, făcând următoarele remarci:

- Provocări globale precum schimbările climatice, gestionarea inteligenței artificiale, punerea la îndoială a multilateralismului afectează în mod direct construcția europeană, iar Uniunea trebuie să definească soluții.
- **Uniunea are nevoie, mai întâi de toate, de o diagnoză, iar după aceea de o strategie și o viziune pe termen lung**, care să asigure că UE rămâne cea mai „bună societate mare”.

În alocuțiunea sa, doamna **Iulia Matei** s-a concentrat asupra rezultatelor Președinției României la Consiliul Uniunii Europene, dar și a altor teme importante:

- **Exercitarea cu succes a mandatului RO2019EU a confirmat maturitatea României în asumarea și gestionarea acestui rol**, precum și deplinătatea integrării sale europene.
- În ceea ce privește viitorul Uniunii Europene, a fost subliniată necesitatea gestionării de către Uniune a unui **amplu proces de adaptare la noile provocări**, reprezentate de tranziția către noile tehnologii/inteligența artificială și urgența acțiunii în domeniul schimbărilor climatice, inclusiv prin identificarea instrumentelor care să faciliteze aceste procese, prin antrenarea unor costuri cât mai reduse.
- Susținerea României pentru **continuarea procesului de extindere**, cu îndeplinirea criteriilor de aderare de către candidați.
- Din perspectiva României, proiecția strategică viitoare a Uniunii trebuie să fie unitară, coerentă, echipată cu instrumentele adecvate și aptă să acomodeze contribuțiile și perspectivele tuturor statelor membre.

Doamna **Gabriela Drăgan** și-a structurat prezentarea pornind de la trei subiecte principale:

- Raportat la contextul global și la cel european, anul 2019 a fost un nou an de cotitură, extrem de complicat, ce a arătat că Uniunea este extrem de fragilă și de divizată, în special din cauza crizelor nerezolvate și a deteriorării statului de drept în unele state membre.
- În al doilea rând, se pare că **spiritul Declarației de la Sibiu a fost preluat în noile priorități ale Comisiei**.
- În al treilea rând, provocările pe termen scurt și mediu cu care se confruntă Uniunea sunt legate atât de puternicele diviziuni interne, cât și de schimbările climatice, deficitul bugetar real sau viitorul apărării comune europene; falia dintre Germania și Franța, pe anumite subiecte sensibile, este cea mai îngrijorătoare.

În încheierea primului panel tematic, doamna **Alina Bârgăoanu** și-a exprimat speranța că statutul de membru al României în Uniunea Europeană va rămâne principala pârgie pentru modernizarea statală și pentru sporirea rezilienței societale.

A doua sesiune a conferinței, cu titlul „**Poziționarea României în contextul viitorului Cadru Financiar Multianual**”, a fost moderată de doamna **Eliza Vaș**, expert Serviciul Studii Europene, Institutul European din România, incluzând intervenții din partea domnului Daniel Dăianu, academician, președintele Consiliului Fiscal, prof. univ. dr., Școala Națională de Studii Politice și Administrative, a domnului Lazăr Comănescu, ambasador, consilier pentru relații externe al președintelui Camerei de Comerț și Industrie a României, a doamnei Clara Volintiru, conf. univ. dr., Academia de Studii Economice din București, și a domnului Florin Bonciu, prof. univ. dr., Universitatea Româno-Americană București.

Deschizând seria intervențiilor, domnul **Daniel Dăianu** a abordat următoarele aspecte:

- Există relații cauzale foarte complexe între diferitele evoluții globale de pe arena internațională, noul aranjament instituțional al Uniunii Europene, a patra revoluție industrială și, nu în ultimul rând, viitorul CFM 2021-2027.
- În contextul conflictului dintre SUA și China, al răcirii relației transatlantice și al schimbărilor tehnologice, **se resimte nevoia ca UE să-și mărească bugetul, ce ar putea fi considerat asemeni unui fond de investiții.**
- În ansamblul său, bugetul UE este tributar paradigmei tranzacționale, dinamicilor de forțe din interiorul Uniunii și dezechilibrelor interne, atât dintre statele membre, cât și cele din interiorul acestora.

Domnul **Lazăr Comănescu** a argumentat în intervenția sa că:

- Deși negocierile sunt întotdeauna dificile, **România ar trebui să aibă un rol mai însemnat în conceptualizarea proiectului european.**
- În ceea ce privește CFM, România ar trebui să aibă o poziție realistă și pragmatică, pledând pentru continuarea politicilor europene tradiționale; în plan mai general, România ar trebui să-și propună să se apropie de aderarea la euro, utilizând fondurile din următorul CFM în acest sens.

Doamna **Clara Volintiru** și-a început prezentarea arătând că CFM descrie viziunea de ansamblu și aliniere strategică a Uniunii Europene, adăugând ulterior că:

- Având în vedere că toate regiunile mai puțin dezvoltate ale UE se găsesc în Europa Centrală și de Est, faptul că Politica Agricolă Comună și Politica de Coeziune se află la un minim istoric reprezintă un lucru foarte periculos pentru țările din această regiune, inclusiv România.
- În realitate, **diviziunile politice regionale persistă pe două coordonate: relația transatlantică și schimbările climatice.** Printre inovațiile următorului CFM subliniate de doamna Volintiru se numără: flexibilitatea în alocarea fondurilor, eficiența și valoarea adăugată europeană.
- În privința României, schimbările probabile țin de modificarea modelului de gestionare a fondurilor europene, asigurarea cofinanțării la nivelul autorităților publice, aplicarea promptă a recomandărilor specifice de țară, prioritizarea clară a proiectelor și crearea unei Bănci Naționale de Dezvoltare.

Domnul **Florin Bonciu** a punctat următoarele aspecte:

- Uniunea Europeană reprezintă 7% din populația globală și 16,29% din PIB-ul global.
- **Până în 2030, creșterea economică datorată inteligenței artificiale va fi concentrată în proporție de 70% în China și SUA**, restul de 30% fiind distribuite între restul statelor lumii.
- Totuși, resursele limitate ale UE pot fi compensate printr-o strategie foarte bună, care să asigure că Europa va rămâne un actor relevant pe arena internațională.

După încheierea celor două sesiuni ale conferinței, a urmat **festivitatea de decernare a Premiilor de Excelență IER**. Acestea au fost înmânate de către doamnele Alina Bârgăoanu, președintele Consiliului de Administrație al IER, Oana Mocanu, director general *ad interim*, IER, și Florentina Costache, șef serviciu *ad interim*, Serviciul Comunicare, IER. Cu ocazia aniversării a 20 de ani de activitate a IER, premiile au fost acordate de această dată personalităților care au coordonat activitatea IER – președinți ai Consiliului de Administrație și directori generali.

Astfel, au fost acordate premii pentru următoarele personalități: prof. univ. dr. Gheorghe Boldur-Lătescu (președinte al Consiliului de Administrație al IER 1998-2001), Nicolae Idu (director general al IER 1999-2007), dr. Florin Pogonaru (președinte al Consiliului de Administrație al IER 2009-2012), Leonard Orban (președinte al Consiliului de Administrație al IER 2013-2015), prof. univ. dr. Gabriela Drăgan (director general al IER 2008-2019).

Sintează realizată de

Ionuț Marcu și Bogdan Mureșan

Serviciul Studii Europene